

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
БРЕСТСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АГРАРНЫЙ УНИВЕРСИ-
ТЕТ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ІНСТИТУТ ВОДНИХ ПРОБЛЕМ І МЕЛІОРАЦІЇ НААН

Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція
**«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ МЕЛІОРАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ»**

м. Дніпро

УДК 631

Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку меліорації земель» : [до дня пам'яті доктора географічних наук, професора Литовченка О.Ф.]; (30 листопада 2020 р.) : – Дніпро: ДДАЕУ, 2020. – 90 с.

Матеріали друкуються в редакції авторів. Видаються за рішенням організаційного комітету конференції та вченої ради факультету водогосподарської інженерії та екології ДДАЕУ (протокол № 3 від 10.12.2020 р.).

З матеріалами конференції можна ознайомитись за посиланням на Google Диск https://drive.google.com/drive/folders/1AvTrAv_VIUwX_8C9xFhoSwZxw6smok5t?usp=sharing

У збірнику подаються результати теоретичних, прикладних та наукових досліджень за широким спектром проблем та перспектив розвитку меліорації земель та водогосподарського комплексу в цілому. Наукове видання розраховане на студентів, аспірантів, викладачів, науковців.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Онопрієнко Д.М. – к.с.-г.н., професор (головний редактор)

Ткачук А. В. – к.с.-г.н., доцент

Коваленко В.В. - к. с.-г.н., доцент

Відповідальний за випуск: Коваленко В.В.

Технічний редактор: Ткачук Т.І.

Адреса редколегії: ДДАЕУ, вул. Сергія Єфремова, 25, м. Дніпро, 49600,

E-mail: meliorddaeu@gmail.com,

90litov@gmail.com

© Автори матеріалів, включених у збірник, 2020;

© «ДДАЕУ», 2020;

© Кафедра водогосподарської інженерії, 2020.

ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ ПРИ ЗРОШЕННІ АГРОЛАНДШАФТІВ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ладичук Д.О., к.с.-г.н., доцент
Шапоринська Н.М., к.с.-г.н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон,
dladychuk@ukr.net
shaporynska@ukr.net

Мета зрошувальних меліорацій – підвищення родючості ґрунтів шляхом регулювання водного режиму як одного з важливіших факторів життя рослин.

Значна частина сільськогосподарських угідь Півдня України знаходяться в зоні ризикованого землеробства. Достатньо складні природно – економічні умови Херсонської області обумовлені частими засухами, суховіями. В основі інтенсивного землеробства у цьому регіоні України поряд з освоєнням науково – обґрунтованого неполивного землеробства є зрошення. Процес освоєння зрошуваних земель в останні роки змінюється в сторону збільшення реконструкції та експлуатації меліоративних систем.

У теперішній час більша частина зрошувальних систем вичерпала свої ресурси, фізичний і моральний знос обумовлює низьку їх віддачу, що вказує на необхідність даного дослідження.

Основними способами поливу у Херсонській області залишились: дощування та краплинне зрошення. Але кожний спосіб поливу має свої переваги та недоліки, які часто не враховуються при їх експлуатації.

Таблиця 1 – Основні способи поливу по періодам у Херсонській області

Роки	Дощування		Краплинне зрошення, тис га
	Кількість ДМ, од.	Площа поливу, тис га	
1991-2001	6212	419,8	1,3
2001-2010	5532	320,8	0,8
2011-2015	3501	199,7	3,7
2016-2020	2087	214,8	26,5
Різниця 1991-2020 рр.	- 4125	- 205,0	+ 25,2
% зміни	- 33,60	- 51,16	+ 2038,46

У той же час площа реально политих земель зменшилась на 60,57 %, а подача зрошувальної води знизилась тільки на 40,93 %, що показує збільшення поливних та зрошувальних норм, що доводить нераціональне використання водних ресурсів.

Аналіз водоподачі на зрошувальні системи області свідчить, що резервом підвищення економічної ефективності виробництва рослинницької продукції є

впровадження науково – обґрунтованих зрошувальних норм. Доцільно нагадати, що затримання на площі 1 м³ води і використання її для формування врожаю в 10 разів дешевше, ніж подача її для зрошення з будь-якого джерела. При цьому потенціально небезпека посух на формування врожаю значно послаблюється.

Тому оптимізація водного балансу територій в умовах зрошення, в таких умовах сучасного господарювання, полягає в обмеженні сумарного водонадходження за поливний сезон до 300 мм, щоб знизити антропогенне навантаження на підтоплені агроландшафти, особливо в умовах підвищення температурного режиму на даній території. Для цього необхідно, в першу чергу, враховувати водоутримуючу спроможність ґрунту, випаровування з поверхні ґрунту та транспірацію вологи рослинами, розрахунки яких повинні бути проведені для кожного періоду вегетаційного періоду, щоб не допустити поповнення ґрунтових вод.

Таблиця 2 – Подача поливної води по періодам у Херсонській області

Роки	Зрошувані землі, тис га	Обсяги поданої води, тис м ³
1991-2001	470,7	1544,0
2001-2010	470,3	788,7
2011-2015	426,8	396,5
2016-2020	285,1	631,9
Різниця 1991-2020 рр.	- 185,6	- 912,1
% зміни	- 60,57	- 40,93

Безумовно, необхідно зберегти та оптимізувати певні території зрошення, але там, де воно може бути максимально ефективним та прогнозовано «безпечним» за умов захисту територій відповідними заходами, а не відтворювати тотальне зрошення.

Перш за все - це насамперед реконструкція зрошуваних і дренажних систем на конкретно визначених інвентаризацією (аудитом) площах; побудова дренажу і промивний режим зрошення на засолених ґрунтах; хімічна меліорація поливної води і зрошуваних ґрунтів; водо- і ґрунтозберігаючі режими зрошення; моніторинг зрошуваних земель, першочергово в деградаційних зонах.